د پوهنې وزارت

د تعليمي نصاب د پراختيا او

درسي کتابونو د تاليف رياست

د قرآن کريم زده کړه

او

اسلامي ښوونه او روزنه

څلورم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۸۸ هـ . ش.

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او

درسي کتابونو د تالیف ریاست

د قرآن کریم زده کړه

او

اسلامي ښوونه او روزنه

څلورم ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۸۸ هـ . ش.

د کتاب د تالیف، څېړنې او تدقیق کمیټې

لیکوال: مولوي عبد الوکیل د اسلامي علومو د دیپارټمنت علمي او مسلکي غړی

ژباړن: سرمؤلف الحاج مولوي بسم الله بختیار د اسلامي علومو د دیپارټمنت علمي او مسلکي غړی.

سلاکاره کمیټه:

۱_ دکتور احسان الله د اسلامي علومو د دیپارتمنت آمر.

۲_ سرمؤلف الحاج بسم الله بختیار د اسلامي علومو د دیپارتمنت علمي او مسلکي غړی

۳_ عبدالرقیب جهید د اسلامي علومو د دیپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

۴_ سرمؤلف محمد انیس یونس د عربي ژبې او ادبیاتو د دیپارتمنت آمر .

۵_ مولوي عبدالوکیل د اسلامي علومو د دیپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

٦_ مؤلف شیر احمد مسعودی د اسلامي علومو د دیپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

۷_ استاد رقیب الله ابراهیمي د اسلامي علومو د د یپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

۸_ مایل آقا متقي د اسلامي علومو د د یپارتمنت علمي او مسلکي غړی.

د څېړنې او تدقیق کمېټه:

۱_ پوهاند عبد السلام عظیمي قاضي القضات او د سترې محکمې رئیس.

۲_ قضاوت پوه استاد قیام الدین کشاف.

۳_ قاضي نذیر احمد حنفي د ولسي جرګې د تقنین کمیسیون مرستیال.

۴_ مولوي عبدالعزیز د ولسي جرګې د دیني ، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیون غړی .

۵_ کرامت الله صدیق د حج او اوقافو وزارت د تدقیق کمیسیون رئیس.

٦_ مولوي عین النعیم فیضي د علماؤ د سراسري شورا غړی .

۷_ مولوي عنایت الله بلیغ د علماؤ د سراسري شورا غړی .

د محتویاتو، سیاسي، فرهنګي، او دیني برخو د څېړنې او کره کتنې کمیټه:

۱– دکتور محمد یوسف نیازی د پوهنې وزارت لوی سلا کار.

۲– محمد آصف ننګ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د څېړنې او تدقیق د څارنې کمېټه:

– دکتور عبدالغفور غزنوي د پوهنې وزارت د تعلیمي نصاب د پراختیا، د ساینس مرکز او د خپرونو مرستیال. دکمېټې رئیس

_ محمد صدیق پتمن د پوهنې وزارت تدریسي مرستیال. غړی.

_ د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر ګلستانی د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف رئیس. غړی.

د مطالبو فهرست

شماره	عنوان	صفحه
۱	د قرآن کریم د زده کړې مضمون	۱________۱۰
۲	د اسلامي ښوونې او روزنې مضمون : لومړی فصل: عقاید.	۱۱________۲۲
۳	دویم فصل: فقه	۲۳________۳۸
۴	دریم فصل: اخلاق	۳۹________۵٦

بسم الله الرحمن الرحيم

پیغام

د لوی خدای (ج) شکر ادا کوو چې زموږ د مجاهد ملت دکلکې ارادې، بیدریغه قربانیو، د ملګرو ملتونو او د نړۍ د بشردوستو هېوادونو د نیکو هلوځلو په پایله کې په هېواد کې سراسري سوله او مشروع سیاسي نظام ټینګ شو او له جګړې څخه را پیدا شوی څوکلن کړاو یې پای ته ورساوه. د افغانستان اسلامي جمهوریت او په سرکې یې جلالتمآب حامدکرزي د واکمن وګړنیز نظام له پیل څخه ملي سترو موخو ته د رسېدو په هیله د هېواد د بیارغاونې او پراختیا په ټولو برخوکې د نوو پروګرامونو تګلاره پیل کړې ده. د ښوونې او روزنې په برخه کې او د معارف د نوي کیدو او غوړیدو په لاره کې هڅې، د ملي یووالي، متمدنو، رښتینو او د پیاوړو مسلمانانو په توګه د نوی ځوان نسل د روزنې په برخه کې د دغه جلالتمآب زیات ملاتړ او زړه سواندې لارښوونې چې تر تطبیق لاندې دي د ډېرې درناوي وړ دي.

دپوهنې وزارت دهغو لارښوونو او نوښتونو له جملې څخه چې دافغانستان دپوهنې د بیارغاونې په لاره کې یې ترلاس لاندې لري، د تعلیمي نصاب د پرمختیا او درسي کتابونو د تالیف ریاست ته دنده ورکړې ده چې له یوې خوا د ښوونځیو د لوست دکتابونو دکمښت او نشتوالي ستونزه لرې کړي او له بل پلوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د علمي او فرهنګي پالیسۍ اوموخو په رڼا کې د داسې واحد تعلیمي نصاب په ترتیبولو بوخت شي چې د هېواد اوسنیو او راتلونکو اړتیاوو ته ځواب ووایي.

زموږ نوی تعلیمي نصاب چې د افغانې ټولنې له غوښتنو او نړیوالو معیارونو سره عیار شوی، موخه یې د هېواد د بچیانو اسلامي اوعلمي روزنه اوزده کړه ده چې په نتیجه کې یې دپوهنې د زده کوونکو، ماشومانو، تنکیوځوانانو او ځوانانو په ذهن کې سالم تفکر پیاوړی او هغوی د نوې پوهې له ارزښتونو سره آشنا کوي. زموږ د هېواد ځوانان باید متدین مسلمانان، هیوادپال، بشرپال او د پوهې او کمال پر ګاڼه سمبال انسانان وروزل شي ترڅو د علومو د پرمختیا او معاصر تمدن له پرمختګ سره اشنایي ترلاسه کړي او په ټینګ هوډ سره له هغو نوو او مثبتو بدلونونو څخه چې رامنځته شوي دي ګټه واخلي. دنوي افغانستان او د یوې سوکاله ټولنې د جوړونې په موخه د ساینس او تکنالوژۍ له بدلونونو سربېره باید د انساني علومو له بنسټونو، د بشري حقونو د ساتنې، سولې، هېوادپالنې، ملي یوالي، د استوګنې د سالم چاپیریال د ساتنې اوسوله ییز ګډ ژوند څخه خبر وي. د جهل له تورتم او د مخدره توکو له تولید او قاچاق سره مبارزه د خپلوزده کړوپه سرکې په پام کې ونیسي.

مونږ له رښتینو، زړه سواندو اوتجربه لرونکو ښوونکو څخه چې د نوي تعلیمي نصاب په تطبیق کې د هېواد د بچیانو د زده کړې او روزنې سترمسؤلیت پر غاړه لري او دغه راز د هېواد د پوهنې د برخې له نورو علمي، فرهنګي شخصیتونو او پوهانو څخه هیله لرو چې د خپلو رغنده نظرونو او وړاندیزونو په وړاندې کولو سره زموږ له لیکوالو سره د درسي کتابونو په لیکلو او پیاوړي کولو کې مرستې وکړي. په همدې ډول له تمویلوونکو هېوادونو او درنو سازمانونو (د امریکا د متحده ایالتونو د نړیوالې پراختیا اداره، دانیدا، یونیسف، نړیوال بانک اویونیسکو)څخه چې دکتابونو په تالیف او چاپولوکې یې د پوهنې له وزارت سره مادي اوتخنیکي مرسته کړې ده مننه کوو. له ټولو ګرانو زده کوونکو، درنو ښوونکو او محترمو میندو پلرونو څخه هیله کوو چې د درسي کتابونو په ښه ساتنه کې خپله مرسته ونه سپموي.

فاروق وردک

دافغانستان داسلامي جمهوریت دپوهنې وزیر

د قرآن کریم د زده کړې مضمون
د حفظ کولو برخه (۱)

لومړی لوست:

د فاتحې سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿١﴾
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٢﴾ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ﴿٣﴾
مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ ﴿٤﴾ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ
﴿٥﴾ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ ﴿٦﴾ صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ
عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ ﴿٧﴾

دویم لوست:

د الاخلاص سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ﴿١﴾ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ﴿٢﴾ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ
يُوْلَدْ ﴿٣﴾ وَلَمْ يَكُنْ لَّهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ﴿٤﴾

دریم لوست:

د الفلق سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ﴿١﴾ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴿٢﴾ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا
وَقَبَ ﴿٣﴾ وَمِنْ شَرِّ النَّفّٰثٰتِ فِي الْعُقَدِ ﴿٤﴾ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ﴿٥﴾

ثلورم لوست:

د الناس سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
قُلْ أَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلٰهِ النَّاسِ ﴿٣﴾
مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ ۵ الْخَنَّاسِ ﴿٤﴾ الَّذِيْ يُوَسْوِسُ فِيْ
صُدُوْرِ النَّاسِ ﴿٥﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٦﴾

د تلاوت برخه (۱)

پنځم لوست:

د العلق سورت له (۱ ـــــــ ۵) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِيْ خَلَقَ ﴿١﴾ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ﴿٢﴾
اِقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ﴿٣﴾ الَّذِيْ عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ﴿٤﴾ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا
لَمْ يَعْلَمْ ﴿٥﴾

شپږم لوست :

د العلق سورت له (٦___١٢) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

كَلَّآ إِنَّ الْإِنسَانَ لَيَطْغَىٰٓ ﴿٦﴾ أَن رَّءَاهُ اسْتَغْنَىٰ ﴿٧﴾ إِنَّ
إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجْعَىٰ ﴿٨﴾ أَرَءَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ﴿٩﴾ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ﴿١٠﴾
أَرَءَيْتَ إِن كَانَ عَلَى الْهُدَىٰٓ ﴿١١﴾ أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ﴿١٢﴾

اووم لوست:

د العلق سورت له (١٣___١٩) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

أَرَءَيْتَ إِن كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰٓ ﴿١٣﴾ أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾ كَلَّا
لَئِن لَّمْ يَنتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾ نَاصِيَةٍ كَاذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾
فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾ سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ﴿١٨﴾ كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ
وَاقْتَرِب ۩ ﴿١٩﴾

اتم اونهم لوستونه:

د التين سورت (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالتِّيْنِ وَالزَّيْتُوْنِ ۝١ وَطُوْرِ سِيْنِيْنَ ۝٢ وَهٰذَا الْبَلَدِ الْاَمِيْنِ ۝٣
لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِيْٓ اَحْسَنِ تَقْوِيْمٍ ۝٤ ثُمَّ رَدَدْنٰهُ اَسْفَلَ
سٰفِلِيْنَ ۝٥ اِلَّا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ فَلَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ۝٦
فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّيْنِ ۝٧ اَلَيْسَ اللّٰهُ بِاَحْكَمِ الْحٰكِمِيْنَ ۝٨

لسم اويولسم لوستونه:

د الانشراح سورت (تلاوت سره له تجويد)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ۝١ وَوَضَعْنَا عَنْكَ وِزْرَكَ ۝٢
الَّذِيْٓ اَنْقَضَ ظَهْرَكَ ۝٣ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ۝٤ فَاِنَّ مَعَ
الْعُسْرِ يُسْرًا ۝٥ اِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ۝٦ فَاِذَا فَرَغْتَ فَانْصَبْ ۝٧
وَاِلٰى رَبِّكَ فَارْغَبْ ۝٨

دولسم او دیارلسم لوستونه :

د الضحی سورت (تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
وَالضُّحٰى (١) وَالَّيْلِ اِذَا سَجٰى (٢) مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلٰى (٣)
وَلَلْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْاُوْلٰى (٤) وَلَسَوْفَ يُعْطِيْكَ رَبُّكَ
فَتَرْضٰى (٥) اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيْمًا فَاٰوٰى (٦) وَوَجَدَكَ ضَآلًّا
فَهَدٰى (٧) وَوَجَدَكَ عَآئِلًا فَاَغْنٰى (٨) فَاَمَّا الْيَتِيْمَ فَلَا تَقْهَرْ (٩)
وَاَمَّا السَّآئِلَ فَلَا تَنْهَرْ (١٠) وَاَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ (١١)

د حفظ کولو برخه (۲)

څوارلسم لوست :

د تبّت سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
تَبَّتْ يَدَآ اَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ (١) مَآ اَغْنٰى عَنْهُ مَالُهٗ وَمَا
كَسَبَ (٢) سَيَصْلٰى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ (٣) وَّامْرَاَتُهٗ حَمَّالَةَ
الْحَطَبِ (٤) فِيْ جِيْدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَّسَدٍ (٥)

پنځلسم لوست :

د النصر سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ
اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

شپاړسم لوست:

د الکوثر سورت: (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾

اووه لسم لوست:

د الکافرون سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَ
لَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

اتلسم لوست:

د الماعون سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
اَرَءَيْتَ الَّذِىْ يُكَذِّبُ بِالدِّيْنِ ﴿١﴾ فَذٰلِكَ الَّذِىْ يَدُعُّ الْيَتِيْمَ ﴿٢﴾ وَ
لَا يَحُضُّ عَلٰى طَعَامِ الْمِسْكِيْنِ ﴿٣﴾ فَوَيْلٌ لِّلْمُصَلِّيْنَ ﴿٤﴾ الَّذِيْنَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُوْنَ ﴿٥﴾ الَّذِيْنَ هُمْ يُرَآءُوْنَ ﴿٦﴾ وَيَمْنَعُوْنَ الْمَاعُوْنَ ﴿٧﴾

نولسم لوست :

د قریش سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ○
لِاِيْلٰفِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ اٖلٰفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَآءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوْا
رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِىْٓ اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوْعٍ ۙ وَّاٰمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

شلم لوست :

د الفیل سورت (حفظ، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾ أَلَمْ يَجْعَلْ
كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ ﴿٢﴾ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾
تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ ﴿٥﴾

دتلاوت برخه(۲)

یو ویشتم لوست :

د الشمس سورت له (۱ ــــ ۱۰) آیتونه (، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا ﴿٢﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا
جَلَّاهَا ﴿٣﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾
وَالْأَرْضِ وَمَا طَحَاهَا ﴿٦﴾ وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا
وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ﴿٩﴾ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ﴿١٠﴾

دوه ویشتم لوست:

د الشمس سورت له (۱۱__۱۵آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾ فَقَالَ لَهُمْ
رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
عَلَيْهِمْ رَبُّهُم بِذَنبِهِمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾ وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

درویشتم لوست:

د اللیل سورت له (۱_____۷) آیتونه (، تلاوت سره له تجوید)

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ
وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَىٰ ﴿١﴾ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّىٰ ﴿٢﴾ وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ
وَالْأُنثَىٰ ﴿٣﴾ إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّىٰ ﴿٤﴾ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَىٰ وَاتَّقَىٰ ﴿٥﴾
وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٦﴾ فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْيُسْرَىٰ ﴿٧﴾

ثلیریشتم لوست:

د اللیل سورت له (۸___۱۳) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

وَأَمَّا مَن بَخِلَ وَاسْتَغْنَىٰ ﴿٨﴾ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَىٰ ﴿٩﴾
فَسَنُيَسِّرُهُ لِلْعُسْرَىٰ ﴿١٠﴾ وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّىٰ ﴿١١﴾
إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ﴿١٢﴾ وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ﴿١٣﴾

پنځه ویشتم لوست:

د اللیل سورت له (۱۴___۱۲) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

فَأَنذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّىٰ ﴿١٤﴾ لَا يَصْلَاهَا إِلَّا الْأَشْقَى ﴿١٥﴾
الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾

شپږ ویشتم لوست :

د اللیل سورت له (۱۷___۲۱) آیتونه (تلاوت سره له تجوید)

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَى ﴿١٧﴾ الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾
وَمَا لِأَحَدٍ عِندَهُ مِن نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ
رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَلَسَوْفَ يَرْضَىٰ ﴿٢١﴾

د حفظ اوتلاوت برخې ته مراجعه

اووه ویشتم لوست:

د حفظ شویو اوتلاوت شویو سورتونو تکرار.

د اسلامي ښووني اوروزني مضمون

لومړی فصل

عقاید

لومړی لوست

د اسلام پنځه بنا وې(ارکان)

هدف: د ایمان داصولو پیژندنه.
پوښتنه : اسلام څه ته وایي ، او څو بناوې لري؟

اسلام دالله تعالی اوامرو ته غاړه ایښودلو او له منع کړای شوو شیانو څخه یې ځان ژغورلو ته وایې او پنځه بناوې لري چې عبارت دي له :

۱- کلمهٔ طیبه (لَا الٰهَ الّا اللّٰهُ مُحَمّدٌ رّسُولُ اللّٰه).

۲- پنځه وخته لمونځ اَداء کول.

۳- د رمضان د مبارکې میاشتې روژه نیول.

۴- زکات ورکول.

۵- د بیت الله (کعبې شریفې) حج کول د هغه چا لپاره چې توان یې ولري .

څرنګه چې د اسلام مبارک دین، عقیده او عمل دی نو په هر مسلمان لازمه ده چې په دې باندی ایمان ولري چې (نشته لایق دعبادت مګر یو الله تعالی دی او حضرت محمد صلی الله علیه وسلم د هغه رالیږلی پیغمبر دی، همدارنګه د لمانځه په فرضیت او اداء کولو ، زکات ،حج ، او د رمضان دمیاشتې د روژې په نیولو په ژبه اقرار او په زړه تصدیق (باور) وکړي.

اسلام اعتقادي اوعملي اړخونه لري سربیره په عمل کولو د لمانځه، روژې، زکات او حج په فرضیت یقین درلودل هم حتمي دي .

هڅونه:

هر زده کوونکی دې د ایمان دیوه اصل نوم واخلي.

ښاغلی ښوونکی د دې ژبی د اقرار او زړه د باور (یقین) په هکله زده کوونکو ته په ساده ژبه پوره معلومات ورکړي.

دویم لوست

د ایمان تعریف

هدف: د مؤ من به شیانو پیژندنه.
پو ښتنه: ایمان یعنی څه؟

ایمـان پـه لغـت کـې تـصدیق او بـاور تـه وایـي او پـه اصـطلاح کـې پـه لانـدې شیانوباندې اقراراو تصدیق ته وايي:

- په الله تعالی.
- په ملایکو (پرښتو).
- په اسمانی کتابونو.
- په پیغمبرانو.
- د آخرت په ورځ.
- د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده.

له مرګه وروسته په بیا ژوند باندې ایمان لرل .
همدا سبب دی چې مونږ اقرار کوو او وایو:
(آمَنْتُ بِاللهِ وَ مَلآئكَتـهِ وَ كُتُبِـهِ وَ رُسُلِهِ وَالیَـوْمِ الـآخِرِ وَ القَـدْرِ خَیْـرِهِ وَ شَـرِّهِ مِـنَ اللهِ تَعَالی وَالبَعْثِ بَعْدَ المَوْت).
یعنې ایمـان لـرم پـه الله تعـالی، ملایکـو، کتـابونو، پیغمبرانـو، او د آخرت پـه ورځ او په دې باندې چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده او د مـرګ څخـه وروسته په بیا ژوند ون هم ایمان لرم.

هڅونه:

➢ هر یو زده کوونکی دې د یوه مؤمن به نوم واخلي .

ښاغلی ښوونکی !
زده کوونکي د امنت بالله -------- په ارتباط ارزیابی کړئ په پورتنیو شیانو باندې د ایمان په هکله ورڅخه معلومات وغواړئ.د آمنت بالله........ محتوی ورسره تمرین کړئ.

دریم لوست

په الله تعالی باندې ایمان

هدف: په الله تعالی دایمان راوړلو څرنګوالی او د هغه د صفتونو پیژندنه
په الله تعالی باندې څرنګه ایمان لرو ؟

(آمَنْتُ بِاللهِ كَمَا هُوَ بِاسْمَآئِهِ وَصِفَاتِهِ وَقَبِلْتُ جَمِيْعَ اَحْكَامِهِ اِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَتَصْدِيْقٌ بِالْقَلْبِ)

ترجمه: ایمان لرم په الله تعالی باندې لکه څرنګه چې په خپلو نومونو او صفتونو ستایل شوی دی او قبول کړي مې دي د هغه ټول احکام، دا په ژبه زما اقرار دی او باور او یقین دی په زړه باندې .

چې دغه اقرار او تصدیق ته په الله تعالی باندې اجمالي ایمان ویل کیږي. ځکه چې په الله تعالی باندې یې ایمان لرل په ډیرو لنډو الفاظو سره راوړي دي. بناء په دې مونږ یقین لرو چې الله تعالی موجود دی، یو دی، شریک نه لري، له ټولو عیبونو څخه پاک او منزه دی، ټول موجودات الله تعالی ته محتاج دي او الله تعالی هیڅ چاته احتیاج نه لري. په کمالیه صفتونو موصوف دی او ټول صفتونه یې ازلي او ابدي دي د کوم شي سره مشابهت نه لري. ټول عالم یې پیدا کړی دی او د ټولو موجوداتو مالک دی، یوازې همدغه الله تعالی د عبادت لایق دی.

هڅونې:

- زده کوونکي دې لوست په پټه خوله سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې پورتنی متن (امُنتُ ....) له یاده زده کړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکو دایمان په هکله څه معلومات ترلاسه کړي دي؟

ځلورم لوست

د الله تعالی په وجود دلیلونه

هدف: دالله تعالی په (شته والي) باندې پوره اعتقاد لرل.

ګرانو زده کوونکو !

کله چې یوې خونې (کوټې) ته ننوځو، اوډکور وسایل او لوازم منظم او پاک و وینو، نو پوهیږو چې دا خونه د یوه پوه شخص لخوا تنظیم شوې ده. همدا راز کله چې هغو شیانو ته چې په ټولګي کې دي لکه: میز، چوکۍ، دروازه، کړکۍ او نوروشیانو ته نظر کوو؛ نو پو هیږو چې دا شیان په خپله نه دي پیدا شوي بلکې هر یو یې یوه شخص جوړ کړی دی، نو څرنګه ممکنه ده دا پراخه او بې شمېره عالم لکه: ځمکه ، آسمان او په کې میشت مخلوقات چې د یو دقیق نظام تابع دي او هر یو یې خپله دنده په سمه توګه سرته رسوي پرته له یو خالق او صانع څخه منځ ته راغلي وي ؟

که چیرې د کایناتو نظم د علیم او توانا ذات له خوا څخه نه اداره کېدای نو د دوی او د انسان ژوند به یوه لحظه هم ممکن نه و. نودالله تعالی شکراداءکوو چې مونږیې په ډیر ښکلی شکل سره پیدا کړي یو او دځمکې په سر ټول موجودات یې راته تابع کړي دي چې ورڅخه ګټه واخلو.

هڅونه:

- زده کوونکي دې په ډله ییزه توګه دالله تعالی د وجود په هکله خبرې وکړي .

ارزونه:

آیا زده کوونکي کولای شي دالله تعالی د وجود په هکله یو له بل سره خبرې وکړي؟

ښاغلی ښوونکی!

زده کوونکو ته وخت ورکړئ چې د الله تعالی د وجود په هکله د خپلې پوهې سره سم دلیلونه ووایي.

دالله تعالی د یووالی دلیل

هدف: دالله تعالی دیووالي له دلیل سره د زده کوونکو آشنا کول.
دالله تعالی په یووالي باندې څه دلیل لرئ؟

الله تعالی هغه ذات دی چې هیچا ته اړتیا نه لري، او ټول شیان د الله تعالی مخلوق دي. مونږ یقین لرو چې الله تعالی یو دی او په ذات او صفاتو کې شریک نه لري. د کوم شي د شرکت څخه پرته یې ټول کاینات په خپل قدرت پیداکړي دي. لمر سپوږمۍ، ستوري، اور، اوبه او هوا ټول د الله تعالی مخلوق دي او دغه شیان د نورو مخلوقاتو په پیدا ښت کې هیڅ ډول اثر او ګډون نه لري اونه د عبادت لایق دي.

بتان چې د انسانانو په لاس جوړشوي دي، ځان او بل چاته هیڅ ډول ګټه او زیان نه شي رسولی، په هیڅ ډول دالله تعالی شریکان نه شي ګڼل کیدای؛ ځکه شریک ته اړتیا لرل د عجزاونا توانۍ نښه ده، او هغه ذات چې عاجز او ناتوان وي یا شریک ولري د خدایي لایق نه شي کیدای.

هڅونه:
زده کوونکي دې د الله تعالی دیووالي په هکله خبرې وکړي .

ارزونه:
- آیا زده کوونکو دالله تعالی د یووالي دلیل زده کړی دی؟

ښاغلی ښوونکی! کولای شئ د ځینو ملتونو له عقیدو څخه چې په قرآن کریم کې ذکر شوي دي او د مخلوقاتو له جملې څخه ځینی شیان دالله تعالی شریک بولي یادونه وکړئ او د عقلي او نقلي دلیلونو په رڼا کې وربانديې مناقشه وکړئ. اود دې آیت (لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا) او د اخلاص د سورت د محتوی په رڼا کې موضوع شرح کړئ.

شپږم لوست

په ملا یکو ایمان

هدف: د ملایکو پیژندنه او پر هغوی د ایمان لرلو څرنګوالی
آیا پوهیږئ چې ملا یکې د الله تعالی څرنګه مخلوق دی ، او الله تعالی داسې مخلوق لري چې له نور څخه پیدا شوی دی؟

په دې ایمان لرو چې ملایکې دالله تعالی نوراني مخلوق[1] دی، او لـه نورڅخه پیدا شوي دي نه څه خوري، نه څه ښځې او هیڅ کله دالله تعالی د امر څخه سر نه غړوي، کوم کار چې د الله تعالی لخوا ورته امر وشي هغه په پوره توګه سرته رسوي، د ملایکو تعداد ډیر زیات دی خو مشهورې ملایکې یې جبرائیل، میکائیل، اسرافیل اوعزرائیل علیهم السلام دي او کومې دندې چې ورته سپارل شوې وي هغه تر سره کوي، ځینې ملایکې د حفظه (ساتونکو)، ځینې یې د کرام الکاتبین (عزتمن لیکونکي) نومونه لري او ځینی نورې یې (نکیر منکر) په قبرکې د سوال کولو دنده په غاړه لري.

څوک چې د ملایکو له وجود څخه منکر شي کافر ګڼل کیږي، د ملایکو وجود په قرآن کریم سره ثابت شوی؛ ولې په قرآن کریم کې فقط د ځینو ملایکو نومونه یاد شوي دي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د ملائکو د وجود په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست د متن په باره کې یوله بل څخه پوښتنه وکړي .

ارزونه:

آیا زده کوونکي پو هیږي چې مشهورې ملایکې کومې دي؟

یادونه: د علیهم السلام معنا: (سلامتي دې وي په هغوی ټولو باندې.)

---

[1] - ملایکه نوراني مخلوق دی، خوراک او ښځه نه کوي، نر او ښځه نه لري.

اووم لوست

په اسماني کتابونو ایمان

هدف: د آسماني کتابونو پیژندنه او پر هغو د ایمان څرنګوالی .
آیا کولی شئ د آسماني کتابونو نومونه واخلئ؟

ایمان لرو چې الله تعالی د انسان د لارښوونې لپاره کتابونه او صحیفې رالیږلي دي چې دا کتابونه عبارت دي له:

۱. تورات په حضرت موسی علیه السلام.

۲. زبور په حضرت داؤد علیه السلام.

۳. انجیل په حضرت عیسی علیه السلام.

۴. او قرآن کریم په حضرت محمد (صلی الله علیه وسلم) **باندې نازل شوی دی .**

او هغه صحیفې چې په ځینو انبیاوو (علیهم السلام) **باندې نازلې شوې دي، د هغوی له جملې څخه هغه صحیفې چې په ابراهیم** علیه السلام **او موسی** علیه السلام **نازلې شوې دي ، په قرآنکریم کې ورڅخه یادونه شوې ده.**

قرآن عظیم الشان د آسماني کتابونو وروستنی کتاب دی چې په حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل شوی دی او له قرآن کریم څخه وروسته بل آسماني کتاب نه دی نازل شوی او نه نازلیږي، دا کتاب د پوره فصاحت ، بلاغت او شرعي احکامو لرونکی دی چې هیڅوک نه شي کولای د قرآن کریم په مثل د یوه آیت په اندازه هم څه راوړي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د لوست متن وروسته له شرحې څخه په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د آسماني کتابونو په هکله مباحثه وکړي.

ښاغلی ښوونکی!
زده کوونکو ته کورنۍ دنده ورکړئ چې د هغو انبیاو (علیهم السلام) نومونه یاد کړي چې کتابونه او صحیفې ورباندې نازلې شوې دي.
یادونه: صحیفې یعنې واړه کتابونه .

اتم لوست

په انبیاؤ عليهم السلام ایمان

هدف: د انبیاؤ عليهم السلام پیژندنه او په هغوی باندې د ایمان طریقه
پیغمبران څوک دي او د هغوی دندو په هکله څه ویلی شئ؟

انبیاء یا پیغمبران عليهم السلام هغه کسان دي چې الله تعالی دوی د خلکو له جملې څخه د رسالت د دندې لپاره ټاکلي دي، دوی د لویو اوورو ګناهونو څخه خوندي دي. مونږ ایمان لرو چې پیغمبران د انسان د لارښوونې لپاره وخت په وخت رالیږل شوي دي ، دوی خپلې دندې په پوره ریښتینولۍ سره سرته رسولې دي،د پیغمبرانو د لړۍ لومړنی نبي حضرت آدم عليه السلام او وروستنی نبي یې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم دی. د پیغمبرانو تعداد زیات دی او ټاکلی شمېر یې معلوم نه دی.

انبیاء(عليهم السلام) د دې لپاره استول شوي چې بشریت د الله د اطاعت اوعبادت لپاره راوبولي او د هغه د نافرمانۍ څخه یې وژغوري. انبیاؤ عليهم السلام ته رسولان هم وایي. د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم په راتګ سره د نورو انبیاؤ شریعتونه منسوخ شوي دي .

هڅونې:
- زده کوونکي دې د استاد له توضیح څخه وروسته لوست یو ځل په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په اړه خبرې وکړي.

ارزونه:
- آیا زده کوونکي د لوست په محتوی پوه شوي دي؟ د لوست محتوی بیانولی شي؟

ښاغلی ښوونکی!
زده کوونکو ته دا څرګنده کړئ چې د اسلام پاک دین په ټولو انبیاؤ عليهم السلام باندې عقیده او ایمان لرل ضروري ګڼي.

نهم لوست

د ا خرت په ورځ ایمان

هدف: د اخرت د ورځې پیژندل او پرهغې د ایمان لرلو څرنګوالی
۱- داخرت ورځ کومه ورځ ده؟

د اخرت ورځ هغه ورځ ده چې په هغې کې انسانان بیا را ژوندي کیږي، او د خپلو کړو وړو اجر او سزا ورکول کیږي. موږ مسلمانان عقیده لرو چې د اخرت ورځ حتماً راتلونکې ده. قرآن کریم دا ورځ د قیامت د ورځې، د حساب د ورځې، او د حشر د ورځې او داسې نورو نومونو سره یاده کړې ده. په دې ورځ کې هرڅوک د خپلو هغو ښو او بدو عملونو پایلې ویني چې په دنیا کې یې کړي وي ، نو هغه څوک چې له ایمان سره یې ښه عملونه ترسره کړي وي جنت ته ځي. او هغه څوک چې په دنیا کې یې بد عملونه کړي وي که یې الله تعالی ونه ښښي د عمل په اندازه د دوزخ عذاب ورکول کیږي او وروسته جنت ته ځي او کافران به همیشه په دوزخ کې وي، په دې اساس د آخرت ورځ په حقیقت کې د انسانانو د ښو اوبدو عملونو د حساب ورځ ده، د آخرت ورځ د قرآن کریم په آیتونوسره ثابته شوې ده. مونږ مسلمانان د آخرت په ورځ ایمان لرو.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د آخرت د ورځې په باره کې مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست محتوی یو له بل څخه وپوښتي.
- زدکوونکي دې ځینې ښه او بد افعال بیان کړي او د هغو مثبتې او منفي دنیوي او اخروي پا یلې دې په ګوته کړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکي دآخرت دورځې له محتوی سره آشنا شوي دي؟

لسم لوست

په دې باندې ایمان چې د خیراوشر اندازه دالله تعالی لخوا ده

هدف: ددې عقیدې ټینګښت چې دخیر اوشر اندازه دالله تعالی لخوا ده

مونږ عقیده لرو، چې د خیر او شر اندازه د الله تعالی لخوا ده. او الله تعالی د خیر او شر اندازه په ازل کې ټاکلې ده. په دې باید پوه شو چې په الهي تقدیر باندې ایمان لرل د اجبار معنا نه لري بلکې تقدیر د الله تعالی د علم کمال (بشپړتیا) ده چې په ازل کې په هرڅه باندې عالم دی. موږ ګورو چې انسان د کارونو په سرته رسولو کې مختار دی، ښه یا بد کارونه تر سره کولای شي. الله تعالی هیڅوک په یوه ځانګړي کار نه مجبوروي؛ بلکې هر انسان ته یې اختیار ورکړی چې د خیر پیروي وکړي او د شر څخه ځان وساتي .

هڅونې:

- زده کوونکي دې دلوست دمحتوی په هکله له یوبل سره مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست محتوی یو له بل څخه وپوښتي.

ښاغلی ښوونکی !
د لوست د موضوع په هکله زده کوونکوته په ساده ژبه د مثالونو د څرګندولو په ترڅ کې پوره معلومات ورکړئ. او هم د تقدیر په مسئله کې د الله تعالی د کامل علم وضاحت وکړئ. او هم واضح کړئ چې تقدیر د اجبار معنی نه لري.

یوولسم لوست

په بیا ژوندون باندې ایمان

هدف: د مرګ نه پس په بیا ژوندون ایمان لرل او د هغه پیژندنه

څوک کولای شي د بیاژوندون لپاره یو مثال راوړي؟

د مړینې څخه وروسته بیا را ژوندي کیدل حق دي. مسلمان باید په هغه عقیده او ایمان ولري، موږ ایمان لرو چې په شپیلۍ کې د حضرت اسرافیل علیه السلام د لومړي ځل پوکي څخه وروسته ټول ژوندي موجودات د یوې مودې لپاره مري. وروسته بیا د الله تعالی په امر سره د دوهم ځل لپاره حضرت اسرافیل علیهم السلام په شپیلۍ کې پوکی کوي او له هغه سره مړه موجودات بیا ژوندي کیږي. د نیکو او بدو عملونو د محاسبې لپاره چې په دنیا کې یې کړي دي حاضریږي. نیکو کارانو ته ثواب ورکول کیږي ، د الله تعالی په مهربانۍ جنت ته ځي؛ او بد کارانو ته که الله تعالی وغواړي جزا ورکول کیږي او کافران په دوزخ کې په درد ناک عذاب اخته کیږي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله له یوبل سره مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې د لوست محتوی یوله بل څخه وپوښتي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکي په دې پوه شوي دي چې انسانان پس له مرګه بیا ژوندي کیږي؟ او په مثال کې یې واضح کولی شي؟

ښاغلی ښوونکی!

د لوست د محتوی په هکله زده کوونکو ته پوره معلومات ورکړئ اوموضوع په مثالونو سره جوته کړئ.

زده کوونکو ته واضحه کړئ هغه ذات چې انسان یې د لومړي ځل لپاره پیدا کړی دی په دې قادر دی چې بیا یې را ژوند ي کړي.

تمرين

۱. د اسلام پنځه بنا ګانې کومې دي؟
۲. د طيبې کلمې معنا څه ده؟
۳. د اسلام د اصولو منکر څه حکم لري؟
۴. ايمان تعريف کړئ.
5. د آمنت بالله----- متن ووايئ.
۶. په الله تعالی څرنګه ايمان لرو؟ په خپله ژبه يې ووايئ.
۷. دالله تعالی په وجود باندې يو، يو دليل راوړئ.
۸. ملايک دالله تعالی څرنګه بندګان دي؟ بيان يې کړئ.
۹. په انبياؤ عليهم السلام څرنګه ايمان لرئ ؟
۱۰. په آسماني کتابونو څرنګه ايمان لرئ ؟ بيان يې کړئ.
۱۱. د آخرت په ورځ څرنګه ايمان لرئ؟
۱۲. د خير او شراندازه څرنګه د الله تعالی لخوا ده؟ بيان يې کړئ.
۱۳. په بيا ژوندون څرنګه ايمان لرئ؟ خبرې وربانديې وکړئ.

دویم فصل
فقـهه

دولسم لوست

لمونځ د اسلام دویم رکن دی

هدف: دلمانځه زده کول .

له تاسو څخه کوم یو کولای شي داوداسه او تیمم په باره کې څه ووایي؟

لمونځ انسان کومو نېکیو ته را بولي؟

لکه څرنګه مو چې د اوداسه او غسل احکام په تېرو ټولګیو کې زده کړل او همدارنګه د لمانځه خارجي او داخلي فرضونه مو هم زده کړل، اوس د لمانځه پاتې نور احکام زده کوو .

لمونځ په شریعت کې هغه اقوال او افعال دي چې په تحریمه تکبیر سره پیل او د سلام په ګرځولو سره پای ته رسیږي.

لمونځ د اسلام ډېر اساسي رکن دی ، چې په قرآن کریم کې یې څو ځله ذکر راغلی دی.

د لمانځه اداء کول انسان د نیکو کارونو کولو ته دعوتوي او له ناوړه کارونو څخه یې منع کوي.

هڅوني:

- زده کوونکي دې د لمانځه دتعریف او اهمیت په هکله خبرې وکړي.
- زده کوونکي دې یو ځل د لوست متن په پټه خوله مطالعه کړي، او بیا دې د لوست لنډیز په ساده ژبه تکرار کړي .

ارزونه: څوک کولای شي لمونځ تعریف او د هغه شرطونه او ارکان ووایي ؟

آیا زده کوونکي د لمانځه د شرطونو او رکنونو تر منځ فرق کولای شي ؟

ښاغلی ښوونکی ! د دغه لوست اساسي ارکان او دا چې لمونځ انسان د ناوړه کارونو څخه څرنګه منع کوي، زده کوونکو ته په ساده ژبه بیان کړئ .

دیارلسم لوست

د لمانځه واجبات

هدف: د لمانځه د واجباتو پيژندنه
د لمانځه واجبات کوم دي؟

د لمانځه واجبات په لاندې ډول دي:

۱. د لمانځه په ټولو رکعتونوکې د (الحمدلله) ويل .
۲. د (الحمد لله) څخه وروسته د يو سورت لوستل .
۳. لومړۍ قعده په درې اوڅلور رکعتي لمونځونوکې .
۴. په دواړو قعدو کې د(التحيات تر عبده ورسوله) پورې ويل.
۵. په جهري لمونځونو کې د امام له پاره په جهر سره قرائت ويل (الحمدلله او سورت).
۶. په خفيه لمونځونو کې په خفيه سره قرائت ويل.
۷. د وتر لمونځ په دريم رکعت کې د قنوت د دعا ويل.
۸. په اطمينان او ارامۍ سره د ارکانو اداء کول.
۹. د امام پيروي کول.

که له پورتنيو واجباتو څخه کوم يو په سهوې سره پاتې شي لمونځ يې ناقص ګڼل کيږي، د سهوې سجده لاژميږي.

هڅونه:

- هر زده کوونکی دې د يوه يوه واجب نوم واخلي. او په لمانځه کې دې په عملي توګه اداءکړي

ښاغلی ښوونکی !
شاګردانوته دواجباتو حفظول دکورنۍ دندې په توګه ورکړئ.

د لمانځه سنتونه

هدف: د لمانځه د سنتو پیژندنه.
پوښتنه: سنت څه ته وایي او د لمانځه سنتونه کوم دي؟

سنت هغه عمل ته وایي چې حضرت محمد صلی الله علیه وسلم ډیره موده اداء کړي او کله کله یې ترک کړي هم وي، په لمانځه کې د سنتو رعایت لمونځ تکمیلوي او ثواب یې زیا تیږي. که په لمانځه کې د سنتو څخه کوم یو قصداً یا سهواً ترک شي لمونځ نه باطلیږي او د سهوې سجده هم په لمونځ کوونکي نه لازمیږي مګر د لمانځه ثواب یې کمیږي. د لمانځه سنتونه په لاندې ډول دي:

۱. د نارینه ؤ لپاره د غوږونو تر نرمیو پورې د دواړو لاسونو پورته کول. او د ښځو لپاره تر اوږو پورې پورته کول سنت دي.
۲. د نارینه لپاره ښی لاس په چپ لاس ایښودل او ترنامه لاندې نیول او د ښځې لپاره په سینه ایښودل سنت دي.
۳. د سُبْحَانَکَ اللّهُمّ .... ویل.
۴. د ((اَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشّیْطٰنِ الرّجِیْمِ)) او ((بِسْمِ اللهِ الرّحْمٰنِ الرّحِیْمِ)) ویل.
۵. د((وَلَا الضّالّیْنَ)) د ویلو وروسته په خفیه توګه آمین ویل.
۶. په رکوع کې دری ځله ((سُبْحَانَ رَبّیَ الْعَظِیْمِ)) او په سجده کې درې ځله ((سُبْحَانَ رَبّیَ الْاَعْلٰی)) ویل.
۷. د امام لپاره د ((سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)) او د مقتدی لپاره د ((رَبّنَا لَکَ الْحَمْدُ)). او د تنها لمونځ کوونکي لپاره.د دواړو ویل .
۸. د فرضو په دوو اخیرنیو رکعتونو کې د ((اَلْحَمْدُ للهِ)) ویل.

۹. د انتقالاتو د تکبیرونو، ((سَمِعَ اللّٰهُ لِمَنْ حَمِدَهُ)) او امام ته په جهر سره سلام ویل.

۱۰. د نارینه لپاره په داسې ډول کیناستل چې چپه پښه اواره کړي او ښۍ پښه یې درولې وي او ښځې دواړه پښې ښۍ خواته وباسي او کیني.

۱۱. د ((اَلتَّحِیَّاتُ...)) ویلو څخه وروسته درود او دعا ویل.

۱۲. ښي او چپ طرف ته سلام ګرځول.

هڅونې:

- زده کوونکي دې دلمانځه سنتونه په ډله ییزه توګه تمرین کړي.
- دسنتو په هکله دې یو له بل څخه پو ښتنې وکړي .

ارزونه:

- آیا زده کوونکو د لمانځه سنتونه زده کړي دي؟

ښاغلی ښوونکی!

دا برخه په دوه درسی ساعتو نو کې تدریس کړئ.

دلمانځه مستحبات

هدف: د لمانځه د مستحباتو پیژندنه
مستحب څه ته وایي او د لمانځه مستحبات کوم دي؟

د مستحباتو په مراعات کولو د لمونځ کوونکي ثواب زیاتېږي او په پرېښودلو سره یې څه باک نشته .

د لمانځه مستحبات په لاندې ډول دي:

۱. هغه شیانو ته چې حضور خرابوي، نه کتل .
۲. د تثاوب (خوله وازولو) په وخت کې د چپ لاس په څټ سره خوله پټول مستحب دي.
۳. د توان په اندازه د ټوخي دفع کول مستحب دي.
۴. د(حَيَّ عَلَى الصَّلٰوة)د ویلو په وخت کې لمانځه ته پورته کیدل مستحب دي.
۵. دامام لپاره د(قَدْ قَامَتِ الصَّلاة) ویلو په وخت کې په لمانځه پیل کول مستحب دي.
۶. د لستوني څخه د لاسونو ایستل مستحب دي.

هڅوني:

- زده کوونکي دې دلمانځه دمستحباتو په هکله یو له بل څخه پو ښتنې وکړي.
- زده کوونکي دې د لمانځه مستحبات تمرین کړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکي د مستحباتو نومونه اخیستلی شي؟

شپاړسم لوست

دلمانځه مکروهات

هدف: د لمانځه د مکروهاتو پيژندنه
مکروه څه ته وايي او په لمانځه کې مکروهات کوم دي؟

مکروه بد او ناخوښه اعمالو ته وايي، د لمانځه مکروهات ټول هغه شيان دي چې د لمانځۀ له ادبونو سره سمون نه لري.
په لمانځه کې د مکروهاتو مرتکب کيدل که څه هم لمونځ نه فاسدوي مګر د ثواب په کمولو کې اغيزمن رول لري .
د فقهې په کتابونو کې د زياتو مکروهاتو نوم اخيستل شوی دی چې د هغو له جملې څخه د (لمونځ کوونکي له خپلو جامو ، بدن ، او نورو غړو سره د لوبې کولو) نوم اخلو.

هڅوني:

- زده کوونکي دې لوست داستاد له توضيح څخه وروسته په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې په ډله ييزه ټوګه يو د بل څخه پوښتنې و کړي .

ارزونه:

- آيا زده کوونکي کولای شي د لمانځه د څو مکروهاتو نومونه ذکر کړي؟

ښاغلی ښوونکی ! زده کوونکو ته دنده ورکړئ چې په خپلو کتابچو کې د لمانځه مکروهات وليکي ، او همدارنګه زده کوونکي دې د لمانځه مکروهات په خپلو کورونوکې له خپلو دوستانو سره تکرار کړي .

اووه لسم لوست

دلمانځه فاسدوونکي

هدف: دلمانځه دمفسداتو پیژندنه

څوک کولی شی چې دلمانځه دمفسداتو نومونه واخلي؟

د لمانځه فاسدوونکي هغه عملونه دي چې د لمانځه د فاسدولو سبب کیږي چې په لاندې ډول بیانیږي :

١- په لمانځهٔ کې ښنبل او یا د هغه شي خوړل چې د نخود له دانې څخه یې حجم او وزن زیات وي.

٢- په لمانځه کې خبرې کول اګر که سهواً هم وي .

٣- اه ، اوه کول.

۴- بیهوشې (بی خوده کیدل).

۵- په داسې توګه خندا کول چې په خپله یې اواز واوري.

۶- په لمانځه کې داسې عمل کول چې لیدونکی فکر وکړي. چې دا شخص په لمانځه کې نه دی.

٧- په ژبه یا لاس سره د سلام ځواب ورکول.

٨- د غم، درد ، یا خوشحالۍ له کبله په لوړ اواز ژړل.

٩- د عورت لو څوالی د لمانځه په بشپړ رکن کې .

١٠- پرته له خپل امام څخه بل چاته فتحه ورکول.

١١- په ((یَرْحَمُکَ اللّٰهُ)) سره د عطسې (پرنجي) ځواب ورکول.

١٢- د قبلې څخه خپله سینه ګرزول.

١٣- داسې عمل ترسره کول چې اصلاً د لمانځه څخه نه وي لکه تلل، جامه اغوستل....

پورتني شیان ټول د لمانځه فاسدوونکي دي که د لمو نځ کوونکي څخه صادر شي لمونځ یې فاسدیږي او باید له سره یې را وګرځوي .

هڅونه: زده کوونکي دې د لمانځه د مفسداتو په هکله په ګروپي توګه مباحثه وکړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکو د لمانځه مفسدات زده کړي دي؟

د سهوې سجده

هدف: د سهوې سجده او د لازمیدو د وخت څرنګوالی
د سهوې سجده په لمونځ کوونکي څه وخت لازمیږي ؟

کله چې لمونځ کوونکی د لمانځه د واجباتو څخه یو هم پریږدي او یا په لمانځه کې د داخلي فرایضو په ادا کولو کې وروسته والی راولي او یا یې تکرار وکړي، د سهوې سجده پرې لازمیږي.
مثلاً: د واجب د پریښو د لو مثال لکه: لمونځ کوونکی چې د ((اَلْحَمْدُلِلّٰه)) ویل پریږدي. د فرضو په اداء کولو کې وروسته والی لکه :د اول تشهد د ویلو څخه وروسته درود شریف پیل کړي.او د فرضو د تکرارولو مثال لکه: دوه ځلې رکوع یا درې ځلې سجده تکرار کړي که چیرې یو شخص په یوه لمانځه کې څو واجبات پریږدي فقط یو ځل پرې د سهوې سجده لازمیږي.
د سهوې سجده په داسې طریقې سره اداکیږي چې د تشهد د ویلو څخه وروسته لمونځ کوونکی یوه طرف ته سلام ګرځوي او بیا دوه ځله سجده کوي، له سجدې وروسته تشهد، درود او دعا وایي او وروسته ښي او چپ طرف ته سلام ګرځوي .

هڅونه:
درې تنه زده کوونکي دې د هغه څه نومونه واخلي چې د سهوې سجده پرې لازمیږي.

ارزونه:
- آیا زده کوونکو هغه ځایونه پیژندلي چې د سهوې سجده پرې لازمیږي ؟او په دې پوهیږي چې د سهوې سجده څه وخت او څرنګه أداء کیږي؟

نولسم لوست

اذان او اقامت

هدف: داذان او اقامت دکلمو پیژندنه.

ثوک کولی شي اذان وکړی یا اقامت ووایي؟

د پنځه وخته لمونځونو او همدارنګه د جمعې د لمانځه له پاره اذان کول سنت دي.اذان د لمانځه دوخت د داخلیدو څخه وروسته کیږي. که څوک د لمانځه د وخت له داخلیدو څخه د مخه اذان وکړي هغه به خامخا را ګرځوي. د اذان کلمې په لاندې ډول دي:

اَللهُ اَکبَر اَللهُ اَکبَر — اَللهُ اَکبَر اَللهُ اَکبَر

اَشهَدُ اَن لا اِلٰهَ اِلا الله — اَشهَدُ اَن لا اِلٰهَ اِلا الله

اَشهَدُ اَنّ مُحَمّدً رَسُولُ الله — اَشهَدُ اَنّ مُحَمّدً رَسُولُ الله

حَیّ عَلَی الصَّلاة — حَیّ عَلَی الصَّلاة

حَیّ عَلَی الفَلاح — حَیّ عَلَی الفَلاح

اَللهُ اَکبَر اَللهُ اَکبَر

لا اِلٰهَ اِلا الله

اقامت د اذان په څېر دی یوازې د «حَی عَلَی الْفَلَاحِ » څخه وروسته دوه ځله «قَدْقامت الصلوة» ویل کیږي، د سهار په اذان کې وروسته له «حَی عَلَی الْفَلَاحِ» څخه دوه ځله «اَلصّلوةُ خَیْرٌ مِنَ النّوْمِ» ویل کیږي.

هڅونه:

- زده کوونکي دې داذان او اقامت کلمې په ګروپي توګه تمرین کړي .

ارزونه:

- آیا زده کوونکو داذان او اقامت کلمې زده کړې دي؟

.ښاغلی ښوونکی ! د اذان او اقامت له یاده زده کول زده کوونکو ته د کورنۍ دندې په توګه ورکړئ.

د جماعت دلمانځه داداء کولو طريقه اوثواب

هدف: د جماعت د لمانځه د اداءکولو د طريقې پيژندنه اود هغه ثواب.
د جماعت د لمانځه په هکله څه معلومات لرئ؟
څوک کولای شي د جماعت د لمانځه د فضيلت په هکله خبرې وکړي؟

په جماعت سره د لمانځه اداء کول مؤکد سنت دي او زيات ثواب لري. په جماعت سره لمونځ اداء کول د مسلمانانو په منځ کې محبت، دوستي او پيژندنه زياتوي، د يووالي او مرستې لاره پرانيزي، د جماعت د اداء کولو لپاره په يوه جومات کې راټوليدل مسلمانان د يو او بل له حال څخه خبروي. د يوه او بل د مشکلاتو په هکله فکر کوي او د حل لارې يې پيداکوي له دې کبله د جماعت لمونځ له تنها لمانځه څخه اووه ويشت (۲۷)درجې زيات ثواب لري اوپرته له شرعي عذر څخه د جماعت لمونځ پريښودل ګناه ګڼل کيږي.

کله چې وخت داخل شي نو اذان ويل کيږي وروسته له اذان څخه مسلمانان د جماعت د اداء کولو لپاره جومات ته ځي. وروسته اقامت ويل کيږي لمونځ کوونکي اوږه په اوږه په صفو نو کې په خپل امام پسې اقتدا ء کوي، امام په جهر سره تکبير (الله اکبر) وايي او مقتديان ورو تکبير وايي.له تکبير څخه وروسته امام او مقتديان (سبحانک...) په خفيه ډول سره وايي، امام به د (اعوذبالله........ اوبسم الله.....) له ويلو وروسته که د ما سپښين، يا مازيګر لمونځ وي په خفيه فاتحه او يو بل سورت لولي، که چيرې د ماښام، ماخوستن، يا سهار لمونځ وي نو امام په جهر سره د فاتحې او يو بل سورت لولي او کله چې امام د فاتحې سورت په پای کې ((ولاالضالين)) ووايي امام او مقتديان ورو ((آمين)) وايي. د سورت له ويلو وروسته امام په جهر سره تکبير (الله اکبر) وايي او مقتديان په خفيه سره ((الله اکبر)) وايي، ټول

رکـوع ته ټیټیږي، د رکـوع د ادا کـولو څخه وروســته امام ((سمع الله لمن حمده)) وايي، له رکوع څخه پورته کیږي، مقتدیان (ربنا لک الحمد) وايي او له امام سره یو ځای له رکوع څخه پورته کیږي. وروسته امام په جهر او مقتدیان په خفیه سره تکبیر وايي، سجدې ته ځي، په سجده کې له درې ځله تسبیح (سبحان ربی الاعلی) ویلو څخه وروسته امام په جهر او مقتدیان په خفیه سره تکبیر وايي، له سجدې څخه پورته کیږي، یوه لحظه ارام کیني بیا دویمې سجدې ته ځي، د دویمې سجدې له ادا کولو وروسته امام په جهر او مقتدیان په خفیه سره تکبیر وايي، دویم رکعت ته پورته کیږي، دوهم رکعت د ((بسم الله الرحمن الرحیم)) په ویلو سره پیل کوي، د فاتحې سورت او یو بل سورت په کې وايي. بیا د اول رکعت په شان دویم رکعت اداء کوي بیا قعده کوي، په قعده کې التحیات اوتشهد وايي که چېرې لمونځ درې یا څلور رکعتي وي پاتې رکعتونه هم د لومړیو په شان اداء کوي، بیا په آخره قعده کې سربیره په التحیات او تشهد درود او دعا وايي. په پای کې لومړی ښي او بیا چپ خوا ته سلام کرځوي.

هڅونه:

زده کوونکي دې د جماعت لمونځ یو وار بیان کړي؟

ارزونه:

- آیا زده کوونکو دجماعت لمونځ زده کړی دی؟
- آیا زده کوونکي د جمعي او انفرادي لمونځ ترمنځ توپیر کولای شي؟

ښاغلی ښوونکی!

زده کوونکو ته دنده ورکړئ چې مسجد ته لاړشي او د جماعت دلمانځه څرنګوالی زده کړي. او هغه موضوعات چې پرمقتدیانو پورې مربوط دي په ساده ژبه واضح کړي.

يوويشتم لوست

د مسافر لمونځ

هدف: د مسافرانه لمونځ پيژندنه .

څوک کولای شي چې دمسافر اومقيم د لمونځونو تر منځ فرق بيان کړي؟

داسي يو ځای ته تلونکي ته چې تر هغه ځايه پوري د دري شپو او ورځو په اندازه په پلي يا د اوښ په مزل چې په هواره ځمکه تقريبا د(۸۲) شپږ اتيا کيلو مترو په اندازه لار ووهي مسافر ويل کيږي، که مسافر پلی وي يا په موټر او يا الوتکه کې ناست وي . څلور رکعتي لمونځ به دوه رکعته اداء کوي . دري رکعتي لمونځونه به په خپل حال اداء کوي. سنت لمونځونه ورته معاف دي .او که يې بيرہ نه وه نو اداء کول يې افضل دي.

که مسافر څلور رکعتي لمونځ پوره اداء کړي فرض يې له غاړې ساقطيږي، او که لومړی قعده ورځخه ترک شي لمونځ يې فاسديږي. که مسافر منزل ته د رسيدو نه وروسته هلته د پنځلسو او يا زياتو ورځو لپاره د پاتې کيدو نيت وکړي نو په ده باندې لازمه ده چې څلور رکعتي لمونځ پوره اداء کړي .

د اقامت (پاتې کيدو) موده پنځلس ورځې ده اوله دې څخه په کمه موده کې د اقامت نيت نه صحيح کيږي.

که مسافر په مقيم امام پسې اقتداء وکړي د امام په پيروی دې لمونځ پوره اداء کړي او که دی په خپله امام ؤ نو د دوو رکعتونو په اداء کولو سره به سلام

وګرځوي .نو مخکې له مخکې دې خلکو ته وو ايي چې زه مسافر يم تاسې خپل لمونځ پوره کړئ. که له مسافر څخه څلور رکعتي لمونځ پاتې وي د اقامت په حال کې به هم دوه رکعته را ګرځوي او د حضر د لمانځه قضايي د سفر په حالت کې پوره اداء کيږي.

ميرمن د پاتې کيدو په نيت کې د خپل خاوند او عسکر د خپل قوماندان تابع دی .

هڅونه:

زده کوونکي دې د مسافر د لمانځه په هکله يو له بل سره خبرې وکړي.

ارزونه:

ښاغلی ښوونکی دې د مسافر د لمانځه په باره کې نور زيات معلومات زده کوونکو ته ورکړي.

دوه ویشتم لوست

د ناروغ لمونځ

هدف: د ناروغ د لمانځه د اداء کولو د طریقې پیژندل.
آیا د روغ او ناروغ د لمانځه تر منځ فرق کولای شئ؟

لمونځ یو مهم عبادت دی ډیر فضیلت لري . د ناروغۍ په وخت کې هم د مسلمان له غاړې څخه نه ساقطیږي. کله چې ناروغ ته د لمانځه کول په ولاړه سخت شول په ناسته دې لمونځ د رکوع او سجدې سره اداء کړي .
که رکوع اوسجده یې هم نه شوای کولای په اشاره دې لمو نځ داسې وکړي چې د سجدې اشاره یې د رکوع له اشارې څخه ټيټه وي .ناروغ دې د سجد ې کولو له پاره کوم لوړ شی مخ ته نه ږدي، که ناروغ د ناستې توان نه درلود نو ستوني ستغ دې داسې واچول شي چې پښې یې قبلې ته وي. په اشاره دې لمونځ وکړي که په اړخ باندې داسې واچول شي چې مخ یې قبلې ته وي هم صحیح دی. که د اشارې توان ونه لري لمونځ دې پریږدي تر څو چې جوړ شي او د سترګو او وروځو او زړه په اشارې لمونځ نه صحیح کیږي .

هڅونه :
زده کوونکي دې د مریض د لمانځه په هکله یو له بل سره خبرې وکړي.
ارزونه :
آیا زده کوونکي کولای شي چې د مریض لمونځ تشریح کړي ؟
آیا زده کوونکو د مریض دلمانځه د اداء کولو ترتیب زده کړی دی ؟

ښاغلی ښوونکی دې د ناروغ د لمانځه پورتنۍ طریقه په زده کوونکو باندې عملي کړي.

درویشتم لوست

د جمعې لمونځ

هدف: دجمعې د لمانځه د اداکولود وخت او طریقې پیژندل.

د جمعې د لمانځه د اداکولو شرطونه کوم دي؟

څوک کولای شي د جمعې د لمانځه ګټې بیان کړي؟

د جمعې لمونځ دوه رکعته دی او په هر مسلمان چې عاقل ، بالغ او ازاد وي فرض دی، په هغه صورت کې چې مسافر، ناروغ یا بل هغه څوک چې د جمعې لمونځ پرې فرض نه وي او د جمعې لمونځ اداء کړي د ماسپیښین لمونځ پري نشته.

د جمعې لمونځ په هغه ځای کې اداکیږي چې سلطان یا د هغه نایب موجود وي، د جمعې د لمانځه وخت د ماسپښین د لمانځه وخت دی چې لږ تر لږه پر ته له امام نه باید درې تنه په کې ګډون ولري، د جمعې د لمانځه ځای ته د تللو عامه اجازه هم شرط ده. د جمعې د لمانځه د ادا کولو له پاره دوه ځله اذان کول سنت دي؛ چې په لومړي اذان سره باید ټول مسلمانان خپل کاروبار پریږدي. او د لمانځه د ادا کولو لپاره حاضر شي. کله چې امام په منبر کېني دویم اذان امام ته مخامخ کیږي او امام خطبه لولي او د دواړو خطبو تر منځ دې لږ کیني، د خطبې ویلو په وخت کې مقتدیان باید خامخا خطبې ته غوږ ونیسي .

که چیرې یو څوک د جمعې په لمانځه کې له امام سره په تشهد ((التحیات...)) لوستلو کې شریک شي د جمعې لمونځ یې نیولی دی، د جمعې دوه رکعته لمونځ دې د مسبوق په شان ادا کړي. که چیرې څوک د جمعې د لمانځه د ادا کولو وس ونه مومي د ماسپښین لمونځ دې وکړي.

هڅونه:

- زده کوونکي دې د جمعې د لمانځه د ادا کولو د شرطونو په اړوند په خپلو کې سره خبرې وکړي او د پوښتنو او ځوابونو په توګه دې تمرین کړي .

ارزونه: د جمعې د لمانځه د ادا کولو شرطونه کوم دي؟

لارښوونه:

- ښاغلی ښوونکی دې د جمعې د لمانځه ګټې زده کوونکوته پوره بیان کړي.

ددویم فصل تمرین

۱- د اسلام ارکان څو ، او لمونځ یې څووم رکن دی؟
۲- ایا د سنتو په ترک سره د سهوې سجده لاژمیږي ؟
۳- مکروه څه ته وایي ؟
۴- پلتیۍ وهل په لمانځه کې جواز لري او که نه ؟
۵- د پنځو هغو شیانو چې لمونځ پرې فاسدیږي نومونه واخلئ!
۶- د سهوې د سجدې کولو طریقه بیان کړئ!
۷- اذان او اقامت څه فرق لري ؟
۸- د جماعت لمونځ د یوازي لمانځه سره څه فرق لري ؟
۹- ایا تشهد مو زده دی ویې وایئ!
۱۰- درود شریف ولولئ!
۱۱- په لمانځه کې کومه دعا لولئ ؟
۱۲- سجده سهوه په کوم حالت کې لاژمیږي؟
۱۳- د مسافر دلمانځه په هکله څه معلومات لرئ ویې وایئ !
۱۴- د ناروغ او روغ لمونځ څه فرق لري ؟
۱۵- د جمعې لمونځ څو رکعته دی او څه ډول ادا کیږی؟
۱۶- د سترګو، وروځو او زړه په اشاره لمونځ کول جواز لري؟

دريم فصل

څلير ويشتم لوست

اخلاق

د اخلاقو ارزښت

هدف: د ښه خوی د ارزښت پېژندنه او دانسان په شخصيت کې د هغه اثر .

پوښتنه : آيا تاسو د اخلاقو ارزښتونه پيژنئ ؟

د ښو خويونو درلودل د اسلام د مبارک دين د ارشاداتو له جملې څخه دي .

هغه څوک چې ښه اخلاق او ښه خوی ولري په خلکو ګران وي ، او احترام يې کوي. د ښو خويونو درلودل او ادب، د زده کوونکو د ښې تربيې دليل دی، همدارنګه د يوې ټولنې پر مختګ او نيکمرغي د نيکو اخلاقو لرونکو انسانانو پورې اړه لري .

د نيکو اخلاقو او ښو خويونو په واسطه کولای شو چې هم خپلې او هم د ټولنې ستونزې ليرې کړو .

غوره اخلاق عبارت دي له :

تقوا ، رېښتينولي، حياء، امانت ساتل، ترحم، خير غوښتنه، بښنه، وفا ، عدالت، احسان او نيکي، له نورو سره مرسته او کومک او داسې نور نيک صفتونه.

په دې اساس په زده کوونکو لازم د ي چې د ښو اخلاقو او ښو خویونو په لرلو خپل ځانونه د ټولنې وګړو ته د منلو وړ کړي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې لوست په پټه خوله مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې دښو خویونو په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

- ایا زده کوونکو د ښو اخلاقو ارزښت درک کړی دی که نه؟

ښاغلی ښوونکی دې د ښو خویونو په باره کې زده کوونکو ته څو لنډې کیسې وکړي.

انساني کرامت

هدف: د انساني کرامت پېژندنه:

الله تعالی انسانان عزتمن پیدا کړي دي او پرنورو ټولو مخلوقاتو یې ورته عزت وربخښلی دی؛ نو پر ټولو لازمه ده، چې ترڅو ژوندي اوسي دغه عزت خوندي وساتي.

د انسان کرامت اوعزت پدې کې دی، چې له الله تعالی او دهغه له رسول صلی الله علیه وسلم څخه پیروي وکړي. هرڅومره، چې یوانسان له الله جل جلاله اودهغه له رسول صلی الله علیه وسلم څخه پیروي کوونکی وي په هماغه کچه د کرامت اوعزت وړدی.

د انساني کرامت څخه برخمن انسان پداسې حال کې چې الله تعالی، پر خپلو اعمالو څارونکی ګڼي هېڅکله هم ګناه ته نه نیږدې کیږي.

هغه څوک چې دخپل ځان او نورو د مقام او کرامت ساتلو کې پاملرنه نه کوي؛ نو د خپل نفس ذلیلو او ټیټو غوښتنو ته غاړه ږدي، د ذلت اوپستۍ سره مخ کیږي اوخپل مقام له لاسه ورکوي.

غلط کارونه کول، ګناه ته مخ اړونه او اخلاقي کمزوریو اومنفي نفسي غوښتنو ته تسلیمېدل دکمزورو اوضعیف النفسه انسانانو له کارونوڅخه دي.

فقیر، چې عزت النفس لري؛ سوال اوغلا نه کوي؛ عالم، چې د نفس کرامت په پام کې نیسي؛ لویي نه کوي اوله نورو خپل علم پټ نه ساتي. پاچا، که وغواړي چې خپل عزت النفس وساتي نو پرنورو ظلم نه کوي. او د انصاف اصول مراعاتوي. د هر چا عزت اومقام د هغه د همت په کچه دی او عزت او انساني کرامت ته د رسېدلو لپاره د الله لوري ته رجوع کول او حکمونو یې منل دي.

هڅونې:

زده کوونکي دې د انساني نفس دکرامت په هکله په ټولګي کي په ډله ییزه توګه خبرې وکړي.

ارزونه:

آیا زده کوونکي د انساني کرامت په هکله په څه پوهیدلي دي ؟

شپږ ویشتم لوست

د سلام دیني او ټولنیز ارزښت

هدف: د سلام د دیني او ټولنیز ارزښت سره اشنا کېدل او ځان پرې عادت کول .

آیا د سلام په دیني اوټولنیز ارزښت باندې پوه یاست؟

څوک کولای شي د سلام د ارزښت په هکله خبرې وکړي؟

زموږ په دین کې سلام ویل سنت دي، ځکه سلام ویل دښمني او عداوت له منځه وړي اود دوستۍ او محبت سبب ګرځي. باید پوه شو چې سلام ویل سنت دي او ځواب یې واجب دی. د سلام لفظ دادی (اَلسَّلَامُ عَلَیْکُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَکَاتُهُ) او ځواب یې (وَعَلَیْکُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَکَاتُهُ) دی. ښه زده کوونکی هغه دی چې د هر چا سره مخامخ شي هغه ته سلام واچوي او کله چې ښوونځي ته ځي خپلو ټولګیوالو او ښوونکو ته سلام اچوي او کله چې خپل کور ته ځي د کورنۍ غړو ته سلام اچوي. په دې هم باید پوه شو چې واړه باید لویانو ته او سپاره پیاده خلکو ته سلام واچوي. د مسلمان له ښوخویو څخه یو دادی هغه څوک چې ورسره مخامخ کیږي په سلام ویلو کې ورڅخه مخکې شي اوکه څوک پیژني یا یې نه پیژني سلام پرې واچوي.

هڅونې:

زده کوونکي دې دوه دوه تنه په خپلو کې يوبل ته سلام واچوي.

- زده کوونکي دې د سلام کلمې سمې زده کړي.

ارزونه:

- آيا زده کوونکو د سلام او د سلام د ځواب کلمې زده کړې دي؟

ښاغلى ښوونکی دې زده کوونکو ته د سلام ګټې بيان کړي او تشويق دې کړي چې په کورنۍ او لاره کې هر چاته سلام واچوي.

اووه ويشتم لوست

د ملاقات آداب

هدف:د ملاقات اوخبرو کولو د آدابو پيژندنه .
آيا د ملاقات له ادابوسره څه آشنايي لرئ؟

د اسلام سپېڅلي دين مونږ ته لارښوونه کړې ده چې که يو څوک وغواړي د چا کور ته داخل شي بايد اجازه وغواړي، درې ځله دې دروازه وټکوي، که چېرې د کور څښتن اجازه ورکړي کولای شي په ډير احترام او سلام ويلو سره داخل شي اوکه چيرې يې اجازه ورنه کړه بايد پرته له دې چې خپه شي را وګرځي.

د ملاقات او خبرو په وخت کې بايد په ډېرو سمو کلمو او تعبيرونو سره خبرې وکړي اود خبرو کولو نوبت رعايت کړي. د خبرو کولو په ترڅ کې د نورو د خبرو قطع کول او په خبرو کې څوک نه تحقيرول د ديني اخلاقو څخه دي. د اسلام په مبارک دين کې د هر مجلس لپاره ادبونه دي چې د هغو رعايت د مجلس په اهل باندې لازم دي.

هڅونې:

- زده کوونکي دې د ملاقات او د مجلس د ادابو په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې لوست په پټه خوله مطالعه کړي.

ښاغلی ښوونکيه !

دا لوست د سوال او ځواب په ميتود تکرار کړئ نتيجه ورڅخه واخلئ. او زده کوونکو ته يې وړاندې کړئ.

د بې فايدې خبروڅخه ځان ساتنه

هدف: د بی فایدې خبروپیژندنه اوورڅخه ځان ساتنه

څوک کولی شي دبېهوده خبرو زیانونه بیان کړي؟

د مسلمان دډېرو ښوخويونو څخه يو هم د خپلې ژبې ساتنه ده. مسلمان دنده لري چې د بې ځایه او بې ګټو خبرو څخه خپله ژبه خوندي وساتي.

هره ښه اوبده خبره چې مسلمان يې کوي ملايکې يې ليکي او محفوظه يې ساتي او د قيامت په ورځ يې د هغې د ويونکي په وړاندې ږدي.

په يو مبارک حديث کې راغلي دي چې ژبه انسان د دوزخ په اورکې غورځوي نوڅوک چې د اسلامي اخلاقو پيرو، وي، د بدو الفاظو، بې فايدې خبرو، کنځلو او لعنت ويلو څخه خپله ژبه ساتي .

په يوه بل مبارک حديث کې راغلي دي چې «دمسلمان خوی دادی چې پرچالعنت نه وايي» حتی تردې چې داسلام په مبارک دين کې پرحيواناتو اونورو موجوداتو هم لعنت ويل ګناه ده.

بې ځايه خندا کول، بې ګټې وينا، په بدو نومونو او القابو سره د خلکو يادول، هغه ټوکې چې دروغ په کې وي، او د چا د خفګان سبب شي لويه ګناه ګڼل شوې ده.

د پوهې او اخلاقو لرونکي هیڅکله دروغ نه وایي. بې ګټې خبرې نه کوي. کوم وخت چې غواړي خبرې وکړي په ځای او سنجش سره سمې خبرې کوي او زیار باسي چې په خبروکې یې دروغ نه وي.

هڅوني:

- زده کوونکي دې په ګروپي ډول لوست ووایی .
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکي د لوست په محتوی او هدف پوه شوي دي؟

نهه ویشتم لوست

د نظافت (پاکی) ګټې

هدف: د نظافت له ګټو سره آشنايي

نظافت څه ګټې لري؟

د اسلام په پاک دین کې په نظافت باندې امرشوی دی او هغه دایمان جزء بلل شوی دی. د ژوند پاک چاپېریال هم په اسلام کې زیات ارزښت لري. غسل، دجامو پاکوالی ، د ځان پاکوالی، د مسواک استعمال، د نوکانو اخیستل او استنجاء دا ټول په اسلام کې د روغتیا د ساتنې لپاره ضروري دي .

نو هر انسان ته لازمه ده چې د خپل ځان ، جامو ، خوراک او د څښلو د اوبو پاکوالي ته پام وکړي او د ناپاکو خوړو او نورو خرابو شیانو څخه چې په سرک او کوڅو کې پراته وي ځان وساتي ځکه چې ګردونه ، دوړې او مچان پرې ناست وي او د انسان د رنګارنګ ناروغیو سبب کیږي .

ښه او با تربیه زده کوونکي همیشه د خپل ځان په پاکوالي کې کو ښښ کوي. هغه خلک چې خپل نظافت ته پاملرنه کوي، خلک ورته د قدر او احترام په سترګو ګوري . او هغه خلک چې خپل نظافت ته پاملرنه، نه کوي، سربیره پر دې چې د ده صحت او روغتیا ته زیان رسوي او په ناروغیو اخته کیږي نور خلک هم هغه ته په بده سترګه ګوري .

هڅوني:

- زده کوونکي دې د لوست متن په چوپتیا سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د لوست د محتوی په هکله مباحثه وکړي.

ارزونه: آیا زده کوونکو د نظافت ګټې پېژندلې دي؟

دیرشم لوست

خپلې روغتیاته پاملرنه

هدف: دروغتیا له ارزښت سره دزده کوونکو آشنايي

آیا دخپل بدن په هکله مو خپله دنده پیژندلې ده؟

آیا د سګرټواو نسوارو په زیان پوه یاست؟

روغتیا د الله تعالی د ډیرو لویو نعمتونو څخه ده. د اسلام په سپېڅلي دين کې په هر انسان باندې د هغه خپل ځان حق لري او د خپل ځان د حق ساتنه د انسان لومړنۍ دنده ګڼل شوېده؛ نو باید هوښیار انسان د خپل ځان په ساتنه کې کوښښ وکړي او ورته متوجه وي.

هغه خلک چې د خپل ځان ساتنې ته پاملرنه، نه کوي او يا د ناپوهو خلکو په عملونو دوکه کيږي، او بې له دې چې خپل راتلونکي ته پام وکړي د نسوارو، سګرټو په استعمال خپل ځان عادتوي، سربيره پر دې چې د مختلفو تکليفونو لکه: د خولي بد بويي، د غاښونو، تنفسي جهاز او هاضمې د خرابوالي سبب کيږي او په حقيقت کې په خپل لاس خپل ځان د هلاکت کندې ته غورځوي.

د اسلام مبارک دين مونږ د نسوارو ، سګرټو او نورو نيشه يي شيانو له استعمال څخه منع کړي يو ، او د هغو استعمالول ګناه کڼي.

هغه څوک چې د خلکو په منځ کې ، په موټر، دفتر او نورو ټولنیزو ځایونو کې سګرټ څکوي سربیره پردې چې یو بې ګټې کار سرته رسوي د نورو خلکو د اذیت او آزار او د خپلو پیسو د بې ځایه نابودۍ سبب هم کیږي .

ښه زده کوونکي نه یوازې دا چې خپل ځان له دغو هلاکوونکو څیزونو څخه ساتي بلکه نور خلک هم د هغه ضررونو ته متوجه کوي .

هڅونې:

- زده کوونکي دې د روغتیا د نعمت په هکله مباحثه وکړي.
- زده کوونکي دې هر یو د سګرټ څښلو، یو یو زیان بیان کړي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکو د مخدره موادو زیانونه درک کړي دي؟

یو دیرشم لوست

د فقیرانو سره احسان

هدف: د فقیرانو د حقونو پیژندنه.

فقیر چاته ویل کیږي ؟آیا پوهیږئ چې فقیران په غنیانو څه حقونه لري ؟

فقیر هغه شخص ته ویل کیږي چې څه نه لري او د نورو خلکو مرستې ته اړتیا لري. همدارنګه د ځان او اولاد له پاره د ډوډۍ ، جامو ، دوا او داسې نورو ضروري شیانو د اخستلو توان نه لري .

لازمه اوضروري خبره ده چې توانمن او غني خلک د بې وزلو او غریبانو سره کومک وکړي ، د مالونو فرضي زکاتونه هغوی ته ورکړي، صدقې او نور کومکونه هم له هغوی سره وکړي. له یوې خوا به الله تعالی دوی ته ثواب ورکړي، مالونه به یې پاک شي او له بلې خوا به له فقیرانو سره مرسته هم شوې وي او د خلکو به ورسره د دوستۍ، ورورګلوۍ، او مهربانۍ اړیکې پیدا شي، او د دوی تر منځ به کینه، عداوت او د بد بختۍ نور عوامل هم لرې شي.

تاسو هم کولای شئ چې له فقیرانو سره کومک وکړئ. د یوې اندازې پیسو ، ډوډۍ او یا د ښې لارښوونې او نیکو خبرو په کولو سره له هغوی سره مرسته وکړئ .

که زمونږ د خپلوانو له جملې څخه کوم یو فقیر وي؛ په دې صورت کې هغه په مونږ باندې دوه حقونه لري: یو د قرابت او خپلوۍ حق او بل د فقیرۍ او غریبۍ

حق، له فقیرانو سره کومک د الله(ج) له هدایاتو څخه دی، نو پر مونږ باندې لاژمه ده چې د خپل توان په اندازه له غریبانو او فقیرانو سره مرسته او کومک وکړو .

هڅوني:

- زده کوونکي دې دلوست متن په چوپتیا سره مطالعه کړي.
- زده کوونکي دې د لوست مطلب په خپلو ژبو ووایي.

ارزونه:

- آیا زده کوونکو د لوست مطلب زده کړی او د فقیرانو سره د مرستې کولو فکر ورسره پیداشوی دی؟

ښاغلی ښوونکی دې له فقیرانو سره د مرستې په ښو او مفیدو لارو چارو زده کوونکو ته معلومات ورکړي .

د ژوند کولو هدف

هدف: د ژوند د ارزښت پیژندنه.
آیا پوهیږئ چې الله تعالی مونږ د څه له پاره پیدا کړي یو ؟

الله تعالی په قرآن کریم کې فرمایلي دي : (وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) د الذاريات سورت (۵۲) آیت.

ژباړه: ما نه دي پیدا کړي پیریان او انسانان مګر د خپل عبادت او (پیژندنې) له پاره.

د اسلام د مبارک دین د لارښوونو او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم د سنتو څخه په ډاګه څرګندیږي چې ژوند لوی ارزښت او ځانګړی اهمیت لري . نو ضروري ده چې هر مسلمان خپل ژوند د قرآن کریم او نبي کریم صلی الله د لارښوونو په رڼا کې تیر کړي، او خپل قیمتي عمر چې د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده بې فایدې تیر نه کړي.

بلکې لازمه ده تر څو خپل ټول عمر په نیکو ، غوره ، اخلاقي او اجتماعي کارونو کې مصرف کړي.

هڅونې:
زده کوونکي دې په خپلو منځو کې د ژوند د ارزښت په اړه یو له بل سره خبرې وکړي .

ارزونه :
آیا زده کوونکي د ژوند په ارزښت پوهیدلي دي ؟

دريم د برشم لوست

په اسلام کې د علم ارزښت

هدف: د علم د ارزښت پېژندنه.

د علم اهمیت او ارزښت د اسلام له راتلو سره ملګری وو.په اسلام کې ښوونه او روزنه د ټولنیز نظام بنسټ دی .

رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي :(طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ) (سنن ابن ماجه)

ژباړه: د علم زده کړه په هر مسلمان (نر او ښځه) فرض ده .

لومړني آیتونه چې په پیغمبر صلی الله علیه وسلم نازل شوي دي په هغو کې په ښوونه او روزنه امر شوی دی. الله (**جل جلاله**) فرمایلي دي : (اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ) (د العلق سورت آیت ۱)

ژباړه: ولوله (ای پیغمبره) د خپل رب په نوم چې هغه پیدا کړ.

روایت شوی دی : چې د بدر په غزا کې هر باسواده بندي چې د مسلمانانو په لاس بندي شوی وو په هغه صورت کې له بند څخه آزادیدلای شو چې د مدینې منورې لسو ماشومانو ته به یې لیك او لوست ور وښود .

نو پر مونږ مسلمانانو لازمه ده چې د علم او تر بیې په زده کړه کې ځانګړې پاملرنه وکړو او له دې لارې د دنیا او آخرت نیکمرغي او کامیابي تر لاسه کړو .

هڅوني:

زده کوونکي دې د علم د ارزښت په اړه په خپلو منځونو کې سره خبرې وکړي .

ارزونه:

آیا زده کوونکي د علم د ارزښت په اړه پو هیدلي دي ؟

د دريم فصل تمرين

۱- اخلاقي فضايل کوم دي؟
۲- سلام اچول څه حکم او څه ګټې لري؟
۳- د سلام ټولنيز ې ګټې بيان کړئ!
۴- د خبرو او ملاقات آداب کوم دي؟
۵- د دوستانو کور ته د ننوتلو آداب کوم دي؟
۶- د بېهوده خبرو ضررونه کوم دي مثالونه يې بيان کړئ!
۷- د دخانياتو(نشه يي توکو) زيانونه بيان کړئ!
۸- آيا بی وزله د غنيانو په مال کې حقوق لري؟
۹- د روغتيا ساتنه څه فردي اوټولنيزې کټې لري؟
۱۰- د علم ارزښت د اسلام له نظره بيان کړئ !
۱۱-(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ) ترجمه کړئ !

درسی کتابونه دپوهني په وزارت پوري اړه لـــري په بازار کې يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع ده. له سر غړونکو سره قانوني چلند کيږي.

کمپوز او ډيزاين: رحمت الله غفاری، حميدالله غفاري او رقيب الله ابراهيمي

د کتاب د استهلاک دوره (۳) کاله.